

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

16 март 2006 година *

„Юрисдикция по граждански въпроси - Регламент (ЕО) № 44/2001 - Тълкуване на член 15 - Юрисдикция за разглеждане на потребителски договори - Съобщаване на цената - Подвеждаща реклама - Решение за юрисдикцията - Res judicata - Преглед пред апелативен съд - Устойчивост на решението - Превъзходство на правото на Общността - Член 10 ЕО”

По дело С-234/04

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда на основание член 234 ЕО от страна на Landesgericht Innsbruck, с Решение от 26 май 2004 г., получено в Съда на 3 юни 2004 г., в производството между

Rosmarie Kapferer

срещу

Schlank & Schick GmbH,

СЪДЪТ (първи състав),

в състав: г-н P. Jann, председател на състав, г-жа N. Colneric (докладчик), г-н K. Lenaerts, г-н E. Juhász и г-н M. Pešič, съдии,

генерален адвокат: г-н A. Tizzano,

секретар: г-н B. Fülöp, администратор,

като има предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 8 септември 2005 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Schlank & Schick GmbH, от г-жа M. Alexander и г-жа M. Dreschers, Rechtsanwälte,
- за Република Австрия, от г-н H. Dossi и г-жа S. Pfanner, в качеството на представители,
- за Чешката република, от г-н T. Vošek, в качеството на представител,
- за Федерална република Германия, от г-жа A. Tiemann и г-н A. Günther, в качеството на представители,
- за Френската република, от г-жа A. Bodard-Hermant, г-н R. Abraham, г-н G. de Bergues и г-н J.-C. Niollet, в качеството на представители;

---

* Език на производството: немски.

- за Република Кипър, от г-жа М. Chatzigeorgiou в качеството на представител,
- за Кралство Нидерландия, от г-жа С.А.Н.М. ten Dam в качеството на представител,
- за Република Финландия, от г-жа Т. Рунпӓ в качеството на представител,
- за Кралство Швеция, от г-жа А. Falk в качеството на представител,
- за Обединеното Кралство Великобритания и Северна Ирландия, от г-жа О'Neill, в качеството на представител, и г-н D. Lloyd-Jones, кралски съветник,
- за Комисията на Европейските общности, от г-жа А.-М. Rouchaud и г-н W. Vogensberger, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат от заседанието на 10 ноември 2005 г.,

постанови настоящото

Решение

1. Искът за преюдициално запитване се отнася за тълкуването на член 10 ЕО и член 15 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. за юрисдикцията и признаването и изпълнението на решения по граждански и търговски спорове (ОВ 2001 L 12, стр. 1).
2. Искът е направен в хода на производството между г-жа Karferer, австрийски гражданин, с постоянно местожителство в Hall in Tirol (Австрия), и Schlank & Schick GmbH („Schlank & Schick”), компания за пощенски поръчки, учредена съгласно немското право, със седалище в Германия, относно иск за решение, с което Schlank & Schick да бъдат осъдени да предоставят на г-жа Karferer награда, тъй като от писмо, лично адресирано до нея, тя е останала с впечатлението, че е спечелила награда.

Правна уредба

Право на Общността

3. Член 15, алинея 1 от Регламент № 44/2001 предвижда:

„По въпроси, свързани с договор, сключен с лице, потребител, с цел, която може да се счита като попадаща извън сферата на неговата професия, юрисдикцията се определя от този раздел, без това да изключва приложението на член 4 и член 5, алинея 5, ако:

...

в) във всички други случаи, договорът е сключван с лице, което извършва търговска или професионална дейност в държавата-членка по местожителството на потребителя, или по някакъв начин насочва такива дейности към тази държава-членка или към няколко държави, включително тази държава-членка, и договорът попада в обхвата на тези дейности.”

4. Съгласно член 16, алинея 1 от Регламент № 44/2001, „потребителят може да започне производство срещу другата страна по договора или в съдилищата на

държавата-членка, където е местожителството на тази страна, или в съдилищата, където е местожителството на самия потребител.”

5. Член 24 от Регламент № 44/2001 предвижда:

„Освен юрисдикцията, произтичаща от други разпоредби на настоящия Регламент, съдът на държавата-членка, пред който се явява ответника, следва да има юрисдикция. Това правило не се прилага, когато явилият се оспорва юрисдикцията или когато друг съд разполага с изключителна юрисдикция по силата на член 22.”

Национално законодателство

6. Разпоредбата на член 5, буква й) от *Konsumentenschutzgesetz* (Австрийски закон за защита на потребителите), в редакцията на закона, който е влязъл в сила на 1 октомври 1999 г. (BGBl. I, 185/1999; „KSchG”), предвижда следното:

„Предприятия, които изпращат уведомления за награди или други подобни съобщения на определени клиенти, и с формулировката на тези съобщения оставят впечатлението, че потребителят е спечелил определена награда, трябва да дадат тази награда на потребителя; като предоставянето на наградата може да се претендира и по съдебен ред.”

7. Член 530 от *Zivilprozessordnung*; „the ZPO” (Австрийски гражданско процесуален кодекс) за условията, които определят прегледа на решенията предвижда:

„(1) Производство, чието разглеждане е завършило с решение, което решава делото, може да бъде възобновено по молба, направена от една от страните,

...

5. ако решение на наказателен съд, на което се основава решението е било отменено с последващо съдебно решение;

6. ако ищецът открие наличието, или е в състояние да използва предходно решение относно същия иск или същото правоотношение, което вече е окончателно и което определя правата на страните по делото то да бъде възобновено;

7. ако тази страна узнае нови факти или открие или получи възможност да използва доказателство, привеждането и използването на което при по-ранното дело би довело до по-благоприятно за нея решение.

(2) Преразглеждане се разрешава само при наличие на обстоятелствата, посочени в алинея 1, точка 7 ако поради причина, за която страната не отговаря, тя не е могла да представи новите факти или доказателства преди приключване на устното производство, въз основа на които е изготвено решението на първата инстанция.”

8. Разпоредбата на член 534 от Гражданския процесуален кодекс предвижда:

„(1) Делото трябва да бъде започнато в срок от четири седмици.

(2) Този срок се изчислява:

...

4. В случая на точка 7 от член 530, алинея 1, от датата, на която страната е имала възможност да представи пред съда фактите и доказателствата, доведени до нейното знание.

3. Производството не може да се разглежда след повече от 10 години след влизане на решението в сила.”

Спорът по основното дело

9. В качеството си на потребител, г-жа Karferer е получила рекламни материали по различни поводи от Schlank & Schick, които съдържат съобщения за награда. Две седмици след поредно писмо, адресирано лично до нея, според което за нея има награда под формата на открита сметка с 53 750 ATS (3906,16 EUR), г-жа Karferer е получила плик, съдържащ освен всичко друго и платежно нареждане, писмо относно последно уведомление за тази открита сметка и посочване на сметка. Според условията за участие/на наградата на обратната страна на съобщението, участието в разпределението на наградите подлежи на изпитване без задължение.

10. Г-жа Karferer върнала нареждането на Schlank & Schick след като приложила печат за кредит и подписала обратната страна на нареждането под думите „Запознат съм с условията за участие”, но без да е прочела условията за участие/на наградата. Не е възможно да се установи дали тя е направила нареждане и в този случай.

11. След като не е получила наградата, която тя мислела, че е спечелила, г-жа Karferer претендирала наградата на основание член 5, буква й) от Закона за защита на потребителите, като претендирала осъждане на Schlank & Schick да ѝ заплатят сумата от 3 906.16 EUR, плюс 5 % лихва, считано от 27 май 2000 г.

12. Schlank & Schick възразили, че съдът няма юрисдикция. Те твърдят, че разпоредбите на членове 15 и 16 от Регламент № 44/2001 не са приложими, тъй като те предполагат наличието на договор, който да бъде разглеждан. Условието за участие в игра за спечелване на награда е да се направи поръчка, което г-жа Karferer никога не е направила. Правото, което произтича от член 5, буква й) от Закона за защита на потребителите според тях няма договорен характер.

13. Bezirksgericht (Районен съд) е отхвърлил възражението за липса на компетентност и е декларирал, че е в неговата юрисдикция да разгледа иска на основание разпоредбите на членове 15 и 16 от Регламент № 44/2001 с основанието, че според него съществува договорна връзка между страните по делото. Що се отнася до спора по същество, Bezirksgericht е отхвърлил всички искове на г-жа Karferer.

14. Г-жа Karferer е подала жалба пред апелативен съд. От своя страна, Schlank & Schick са възприели становището, че решението на Районния съд, в частта отнасяща се до неговата юрисдикция, не се е отразила неблагоприятно върху тях, тъй като по същество те са спечелили делото. Поради тази причина Schlank & Schick не оспорват това решение в частта му, отнасяща се до юрисдикцията на съда.

15. Националният съд е отбелязал, от друга страна, че Schlank & Schick са могли да обжалват определението, с което се отхвърля възражението им за липса на компетентност, тъй като самото решение по делото би могло да ги засегне неблагоприятно.

По въпросите, отправени за преюдициално запитване

16. The Landesgericht Innsbruck (Районен съд) изразява съмнение относно международната юрисдикция на районния съд. Като се позовава на Решението от 11 юли 2002 г. по дело C-96/00 Gabriel, Recueil стр. I-6367, препращащата юрисдикция поставя въпроса дали подвеждащо обещание за финансова облага, сметнато, че предшества договор и следователно, че подготвя основите за този договор, има връзка с договора с потребител, който е предназначено да последва от него, която връзка да е достатъчно тясна, за да породи юрисдикция за разглеждане на спор за договор с потребител.

17. Тъй като Schlank & Schick не са оспорвали решението, за отхвърляне на възражението за липса на юрисдикция, препращащата юрисдикция се пита, дали той е задължен съгласно член 10 ЕО да преразгледа и да отмени окончателно и заключително решение по въпроса за международната юрисдикция, ако се докаже, че това решение е в противоречие с правото на Общността. Националният съд предвижда наличието на такова задължение, като пита по-конкретно дали е възможно да прехвърли принципите, установени в решението по Дело C-453/00 Kühne & Heitz [2004] Recueil I-837 в частта му относно задължение, възложено на административен орган, да преразгледа окончателното административно решение, което противоречи на правото на Общността, съгласно тълкуването, което междувременно Съдът е направил.

18. При тези обстоятелства, Landesgericht Innsbruck е взел решение да спре производството и да отправи до Съда следните преюдициални въпроси:

„(1). Решението на Първоинстанционния съд за юрисдикцията:

а) Дали принципът за сътрудничеството, посочен в член 10 ЕО, следва да се тълкува в смисъл, че при обстоятелствата, описани в Решението на Съда на Европейските общности по дело C-453/00 Kühne & Heitz, националният съд също е задължен да прецени и да отмени окончателно съдебно решение, ако то би нарушило правото на Общността? Има ли и други условия, приложими към преценката и отмяната на съдебни решения в противоречие с административни решения?

б) Ако отговорът на въпрос 1, буква а) е положителен:

Дали срокът, посочен в член 534 от Гражданския процесуален кодекс за отмяна на съдебни решения, които противоречат на правото на Общността, са съвместими за принципа за пълно приложение на правото на Общността?

в) Освен това, ако отговорът на въпрос 1, буква а) е положителен:

Дали липсата на международна (или местна) юрисдикция, срещу която не е било възражено по член 24 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. за юрисдикцията, признаването и изпълнението на решения по граждански и търговски дела, представлява нарушение на правото на Общността, което съгласно съответните принципи, може да отмени правната сила на съдебно решение?

г) Ако отговорът на въпрос 1, буква в) е положителен:

Дали апелативният съд е задължен да преразгледа въпроса за международната (или местна) юрисдикция съгласно Регламент № 44/2001 ако решението за юрисдикция на

Първоинстанционния съд е станало окончателно, но решението по същество не е? Ако е така, дали това преразглеждане следва да се извърши от съда по негова инициатива или само по искане на някоя от страните по делото?

(2) Юрисдикция по договори с потребители съгласно член 15, алинея 1, буква „в“ от Регламент № 44/2001:

а) Дали подвеждащо обещание за финансова облага, която предполага сключването на договор, и следователно подготвя основанието за такъв договор, демонстрира връзка с възнамеряваното сключване на договор с потребител, която връзка е достатъчно тясна, за да може към последващите искове да се приложи юрисдикция за потребителски договори съгласно член 15, алинея 1, буква в) от Регламент № 44/2001?

б) Ако отговорът на въпрос 2, буква а) е отрицателен:

Дали юрисдикцията по въпросите на потребителските договори се разпростира върху искове, породени от преддоговорни отношения и дали подвеждащото обещание за финансова облага, която спомага подготовката за основание за сключване на договор демонстрира връзка, която е достатъчно тясно свързана с преддоговорното отношение, което е установено с нея, за да може към нея да се приложи юрисдикция за потребителски договори?

в) Ако юрисдикцията върху потребителски договори се прилага само, ако са изпълнени условията, посочени от предприятието за участие в играта за награди, дори ако тези условия не следва да се разглеждат по същество съгласно член 5, буква й) от Закона за защита на потребителите?

г) Ако отговорите на въпроси 2, букви а) и б) са отрицателни:

Дали юрисдикцията върху потребителски договори се разпростира *sui generis* само към конкретна задължителна форма на иск за договорно изпълнение или *sui generis* към квазидоговорно изпълнение, което е породено в резултат на обещание за финансова облага, направено от предприятие и претендирането на финансовата печалба от страна на потребителя?”

Въпрос 1, буква а)

19. С въпрос 1, буква а) препращащата юрисдикция пита в основни линии дали, и , ако е релевантно, при какви условия, принципът за сътрудничество, възникващ от член 10 ЕО налага на националния съд задължението да прегледа и отмени окончателно съдебно решение, ако това решение противоречи на правото на Общността?

20. В тази връзка, следва да се обърне внимание на значението, както за правния ред на Общността, така и за националните правни системи, на принципа за *res judicata*. За да се гарантира устойчивост на закона и правоотношенията, както и стабилното управление на правосъдието, важно е съдебните решения, които са станали окончателни, след като са изчерпани всички възможности за обжалване и след изтичане на сроковете, предвидени в тази връзка, да не могат повече да бъдат оспорвани (дело C-224/01 Köbler от 30 септември 2003 г., Recueil стр. I-10239, точка 38).

21. Следователно, правото на Общността не изисква националният съд да не прилага местните процесуални правила, които придават окончателност на решението, дори ако би направил това, то би му дало възможност да претендира нарушаване на правото на Общността с въпросното решение (вж. в този смисъл Решението по дело C-126/97 Eco Swiss от 1 юни 1999 г. Recueil стр. I-3055, точки 46 и 47).

22. Като установява процесуални правила за процедури, които са предназначени да осигурят защита на правата, които отделните лица придобиват чрез непосредствения ефект на правото на Общността, държавите-членки трябва да осигурят, че тези правила са не по-малко благоприятни от тези, които уреждат подобни местни искове (принцип на еквивалентност) и не са ограничени по начин, който да прави невъзможно в действителност упражняване на правата, предоставени от правото на Общността (принцип на ефективност) (вж. по-специално дело C-78/98 Preston and Others от 16 май 2000 г., Recueil I-3201, точка 31 и цитираната съдебна практика). От друга страна, съблюдаването на ограниченията на компетентността на държавите-членки по процедурни въпроси не е оспорвано по основното дело, що се отнася до разглеждането на апелативното производство.

23. Следователно, трябва да се допълни, че решението по делото Kühne & Heitz, на което националният съд се позовава във въпрос 1, буква а), не е от вид, който да оспорва упоменатия по-горе анализ. Дори ако се допусне, че принципите, установени с това решение, могат да бъдат приложени и към контекст, който, както този по основното дело, е свързан с окончателно съдебно решение, следва да се има предвид, че решението създава задължение за съответния орган да преразгледа окончателното решение, което явно е било прието в нарушение на правото на Общността, съгласно член 10 ЕО, при условие, *inter alia*, че този орган е компетентен съгласно националното право да преразглежда това решение (вж. точки 26 и 28 от това решение). В този случай, достатъчно е да се отбележи, че от сезирането за преюдициално решение е видно, че това условие не е изпълнено.

24. Като има предвид упоменатите съображения, отговорът на въпрос 1, буква а) трябва да предвижда, че принципът за сътрудничество съгласно член 10 ЕО не изисква национален съд да прилага неправилно своите вътрешни процесуални правила, за да преразгледа и отмени окончателно съдебно решение, дори ако това решение противоречи на правото на Общността.

По другите въпроси

25. Като взе предвид отговора, даден на въпрос 1, буква а), както и обстоятелството, че националният съд е посочил, че не може да преразгледа решението за юрисдикцията на Bezirksgericht, не е необходимо да се отговаря на въпроси 1, букви б) - г) или на въпроси 2, букви а) - г).

По съдебните разноски

26. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

Принципът за сътрудничество съгласно член 10 ЕО не изисква от национален съд да прилага неправилно своите вътрешни процесуални правила, за да преразгледа и отмени окончателно съдебно решение, дори ако това решение противоречи на правото на Общността.

Подписи